

обов'язком, насамперед, держави, основними напрямками правової політики якої, найближчим часом, має стати подальше реформування системи нормативно-правового забезпечення захисту такої категорії суспільства, як безпритульні та безхатченки, тому що, на сьогодні, благодійні фонди та організації роблять для безпритульних значно більше, ніж державні організації покликані на допомогу даній верстві населення. Саме це стане запорукою позитивних зрушень у цій сфері в найближчому майбутньому та дозволить зробити таке явище, як мінімум, менш розповсюдженим на території держави, а як максимум викоринити його взагалі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України. Закон України від 28 червня 1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254к/96-вр> (дата звернення: 10.03.2020).
2. Протокол: юридичний інтернет-ресурс. URL: https://protocol.ua/ua/kriminalniy_kodeks_ukraini_stattya_162/ (дата звернення: 10.03.2020).
3. Кримінальний кодекс України. Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>(дата звернення: 10.03.2020).
4. Житловий Кодекс Української РСР. Закон України від 30.06.1983 № 5464-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10> (дата звернення: 10.03.2020).

Наталія РУДНЄВА,

студентка 2 курсу

гуманітарно-економічного факультету
Науковий керівник: **Наталія ІВАНОВА,**
к.політ.н., доцент (БДПУ)

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ДІТЕЙ-СИРОТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Актуальність. Дитинство – найважливіший період у становленні кожної людини як особистості. Дитячі роки дуже відповідальні, адже від того як ставляться до дитини залежить її подальша доля в суспільстві.

Соціальний захист дітей є дуже актуальним на теперішній час. Найкращим середовищем для життя дитини є родинний дім, люблячі батьки, гарна емоційна атмосфера, достатній ступінь уваги, що приділяється дитини та гарне ставлення до дитини. І тут постає проблема, що не кожна дитина має таку сім'ю, для цього існують прийомні сім'ї, котрі допомагають дитині відчувати себе дитиною. Дуже важливою є допомога сім'ям, що виховують дітей сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Ступінь досліджуваності проблеми. У вітчизняній юриспруденції окремі аспекти проблеми соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування відображені в роботах Потопахіної О. М., Зілковської Л. М., Стоянової Т. А., Ковальчук І. В., Логвинової М. В., Мордань О. О., Москалюк В. Ю., Черновалюк Ю. Ю. та ін. Однак,

незважаючи на ґрунтовність наукових робіт, значне коло питань щодо правового забезпечення соціального захисту дітей-сиріт залишається недостатньо розглянутим.

Мета і методи дослідження. Метою даного дослідження є спроба вивчити рівень забезпечення повного соціального захисту сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Сутність дослідження. Відповідно до ст. 46 Конституції України - діти-сироти та діти позбавлені батьківського піклування мають право на матеріальне забезпечення та допомогу з боку держави.

Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Основними засадами державної політики щодо соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа є:

- створення умов для реалізації права кожної дитини на виховання в сім'ї;
- виховання та утримання дітей за принципом родинності;
- сприяння усиновленню дітей, створення системи заохочення та підтримки усиновлювачів;
- забезпечення пріоритету форм влаштування;
- захист майнових, житлових та інших прав та інтересів таких дітей;
- створення належних умов для їх фізичного, інтелектуального і духовного розвитку, підготовки дітей до самостійного життя;
- забезпечення права на здоровий розвиток;
- забезпечення соціально-правових гарантій [2, ст. 3].

Допомога та утримання таких дітей не можуть бути нижчими за встановлені мінімальні стандарти, що забезпечують кожній дитині рівень життя, необхідний для фізичного, розумового, духовного, морального та соціального розвитку на рівні, не нижчому за встановлений прожитковий мінімум для таких осіб [1].

Право на повне державне забезпечення в навчальних закладах мають діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, віком до вісімнадцяти років та особи з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, при продовженні навчання до 23 років або до закінчення відповідних навчальних закладів.

Випускники навчальних закладів із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, забезпечуються за рахунок навчального закладу або відповідної установи у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, одягом і взуттям, а також одноразовою грошовою допомогою в розмірі не менше шести прожиткових мінімумів для осіб відповідного віку. Нормативи забезпечення одягом і взуттям затверджуються Кабінетом Міністрів України. За бажанням випускників навчальних закладів їм може бути видана грошова компенсація в розмірі, необхідному для придбання одягу і взуття.

Державні соціальні стандарти, нормативи споживання, нормативи забезпечення є однаковими для всіх дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа, незалежно від форми їх

влаштування та утримання, і затверджуються відповідно до законодавства [2].

Основною формою соціальної допомоги дітям-сиротам та дітям, які залишилися без піклування батьків, є соціальний патронаж – система заходів щодо підтримки умов, достатніх для забезпечення життєдіяльності дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків, з метою подолання життєвих труднощів, збереження, підвищення їх соціального статусу. Соціальний патронаж передбачає організацію постійної роботи в дитячих будинках сімейного типу, інтернатах, підбір сімей, які беруть дітей-сиріт з дитячих будинків та інтернатів на вихідні та канікули до себе додому, постійну роботу фахівців Центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з дітьми-сиротами в сім'ях опікунів [3].

Спеціалістами таких центрів надається постійна психологічна, педагогічна, інформаційна та юридична допомога батькам-вихователям та дітям-сиротам, які перебувають у дитячих будинках сімейного типу.

Законодавство України гарантує цілу низку пільг і допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківської опіки, але все одно цього не достатньо, значна частина дитячих будинків та шкіл-інтернатів має слабку матеріально-технічну базу, потребує ремонту житлових та службових приміщень. Вихованці інтернатних закладів забезпечені одягом і взуттям на 60–70%. Матеріальні потреби дітей адміністрація дитячих закладів змушена вирішувати за рахунок спонсорських коштів, отримати які дуже непросто [4].

Основні висновки. Отже, проблема сирітства в Україні породжує низку інших проблем – дитячу злочинність, насильство у сім'ї, наркоманію, хвороби та навіть торгівлю дітьми. Для того, щоб цього не сталося потрібно з дитинства піклуватися про дітей та добре виховувати їх, адже сучасне виховання дітей – це свідомий вибір майбутнього.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2020. 112 с.
2. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13 січня 2005 року № 2342-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15> (дата звернення 06.03.2020).
3. Право, суспільство, держава на захисті дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського спілкування. Українське право: веб-сайт. URL: <https://ukrainepravo.com/scientific-thought/pravova-pozytsiya/pravo-suspilstvo-derzhava-na-zakhisti-ditey-sirit-i-ditey-pozbavlenikh-batkiivskogo-pikluvannya/> (дата звернення 06.03.2020).
4. Баран А. В. Права дітей-сиріт, позбавлених батьківського піклування, в Україні: проблеми реалізації та захисту. *Актуальні проблеми правознавства*. 2016. №1. URL: <http://appj.tneu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1> (дата звернення 06.03.2020).